

“Kære Mus, hvem skal du have @”

DEBAT

AF ANETTE DINA SØRENSEN

Et nyt amerikansk computerprogram gør det muligt for arbejdsgivere at affotografere medarbejdernes computerskærbillede hvert femte minut. Foranstaltningen har til hensigt at dæmme op for det private tasteri, der angiveligt skulle lægge mere og mere beslag på amerikanernes arbejdstid. Stakkels mennesker! slut med kærestebreve og opfordringer til virtuel sex over Atlanten, alt det, der kan forlene det ensidigt gentaget arbejde med et anstrøg af menneskelighed i dagligdagen. Altså: ikke flere snabler til Mus i e-postkassen!

Men hvorfor er det kommet så vidt, at amerikanske e-mail-indehavere mistænkeliggøres og anklages for at bruge arbejdstiden på verbaliserede erotiske udvekslinger fremfor professionel korrespondance? Svaret er sandsynligvis flertydigt, det kan handle om, at forventningerne til e-mailbrugernes adfærd har baseret sig på forkerte teknologikulturelle analyser. Men helt uvæsentligt kan det ikke være, at e-mail på en række områder adskiller sig fra de andre kommunikationsformer, vi dagligt benytter os af.

En e-mail er kun personlig i det omfang vi stoler på, at den respektive e-mail-adresse tilhører og benyttes af én bestemt person. Med mindre der er password, kan alle og for os helt ukendte personer i princippet bruge postadressen. Det personlige kan altså ikke identificeres på samme måde som i brevets unikke håndskrift eller den gendelig stemme i telefonen, men kan vise sig at være ren og skær illusion.

Udover dette er e-mails til forskel fra breve medium for yderst kortfattet kommunikation. Den hurtige og gnidningsløse ekspedition, der hverken kræver posthornstrut eller stempler, bevirker, at mails sædvanligvis besvares øjeblikkeligt, det vil sige så snart man har åbnet sin e-post-kasse om morgenen, eller når en ny mail bipper ind på skærmen i løbet af dagen. Korte spørgsmål, svar og kommentarer strømmer således ud og ind af computerne, mens de mere dybsindige meningsudveksling forsat synes at høre breve, telefoner eller face-to-face samtaler til.

At kontakte afsenderen telefonisk og take for henvendelsen er almindeligt, når brevet i bogstaveligste forstand er gået fra hånd til hånd synligt præget af rejsens strabadser. Derimod ringer man kun én gang og siger tak for en e-mail, nemlig den første gang man modtager én og overvældes af, at teknologiens fantastiske muligheder nu også omfatter mig. Den handlingen at rejse sig fra tastaturet, tage røret og dreje afsenderens telefonnummer (måske endda først slå det op), virker grotesk, når man kan nøjes med at klikke i "reply" kommandoen og skrive: "Kære Mus tak for....." E-mail-kommunikationens tidsaspekt ophæver således den autentiske kontakts meningsfuldhed men også – og det er måske endnu vig-

tigere – de psykologiske barriere for kommunikation over store afstande. Måske fedter man stadig lidt med de udenlandske formuleringer, men modtageradressens specifikke afstand fra mig er ikke længere proportional med omfanget af mail-aktiviteten. På grund af muligheden for daglig kommunikation, opbygges nye typer af relationer til kollegaer i udlandet såvel som i Danmark.

Alt dette; den hurtige, kortfattede, afstandsminimerende og upersonlige kommunikation genererer en fornemmelse af uforpligtethed, hvilket besynderligt nok – eller måske netop derfor – synes at skabe grobund for fortrolighed. Opløsningen af de kendte former og regler for kommunikation fremelsker en uformel omgangstone, hvor man er på fornavn med alle, og hvor alle får et "kærlig hilsen" med på vejen, uanset hvilken karakter relationen har, eller hvor i verden de befinder sig. Fra den uformelle tone er der ikke langt til både intime bekendelser og private udvekslinger. Kommunikationsformens vilkår får det til at virke fuldstændig konsekvensløst og dermed ukompliceret at involvere sig i relativt fremmede mennesker. De mange cyberspace sidespring skal afgjort skrives på denne konto.

I en vækstorienteret tidsalder som vores virker det logisk, at indføre kontrolforanstaltninger, der skal vende skærmarbejdernes spildtid til flidtid, sådan som man tilstræber det i USA. Spørgsmålet er imidlertid, om det overhovedet er muligt at disciplinere menneskers brug af kommunikationsteknologien, eller om ikke teknologiens tendens til anonymisering fortsat vil virke befordrende for opfindsomheden udi informelle, intime kontaktformer.